

COM ES VA FORJAR LA PERSECUCIÓ DE 1936

És sabut que en els anys de la II^a República (1931-1936), el vell anticlericalisme es va convertir en una vertadera persecució religiosa i, amb la Guerra Civil (1936-1939), s'hi van barrejar molts i complexos fenòmens socials, econòmics, polítics, militars i també religiosos que es van desencadenar en la tragèdia més greu de tota la història d'Espanya. Els historiadors més recents afirmen que cal cercar els seus orígens en la història nacional, especialment en el complex fenomen de l'anticlericalisme del segle XIX. Els principals fets polítics i socials del segle van tenir l'Església com a blanc: el trienni liberal (1820-1823), el govern del qual va aprovar mesures contra l'Església, l'epidèmia del còlera imputada als frares (1834), la desamortització de Mendizábal que va suposar la supressió de gairebé tots els ordes religiosos i l'apropiació forçosa dels seus béns per part de l'Estat (1836), la revolució de setembre de 1868, la I^a República de 1873, etc.

Ja en el segle XX, brots anticlericals van provocar la *Setmana tràgica* de Barcelona (juliol de 1909) amb incendis d'esglésies i escoles catòliques; la campanya anticlerical de la "*Llei del cademat*" de Canalejas el 1910 que no sols limitava la instal·lació de nous ordes religiosos sinó que predisposava la gent contra l'Església... Va arribar així, el 1931, la II^a República amb la nova Constitució del mateix any totalment antireligiosa. Manuel Azaña, ministre de justícia, va proclamar: «Espanya ha deixat de ser catòlica». El 1933, va arribar la Llei de Confessions i Congregacions religioses, que en el l'article 26 prohibia a les congregacions dedicar-se a l'ensenyament i tenir col·legis privats. Als col·legis del Pare Manyanet, per exemple, els religiosos van haver de "civilitzar-se", és a dir, vestir de civil i retirar els crucifixos... Algun centre va ser confiscat.

Va arribar després la vaga general de 1934 que va triomfar a Astúries gràcies al suport de la UGT i la CNT: allí van ser assassinats 33 sacerdots o religiosos i destruïdes 17 esglésies i 40 edificis religiosos. A partir de les eleccions de febrer de 1936, va començar un gest de persecució: van ser assassinats 17 sacerdots i religiosos i diversos centenars d'esglésies van ser incendiades, saquejades i afectades per diversos assalts...

A partir del 18 de juliol de 1936, la persecució religiosa es barreja amb l'alçament del general Franco i la situació es va agreujar. En la segona quinzena de juliol van ser assassinats 861 sacerdots i religiosos i van cremar moltes esglésies i convents; 2077 víctimes a l'agost, 445 al setembre i als mesos següents va ser decreixent progressivament el seu nombre.

Els "Màrtirs per la família" van morir entre el 30 de juliol de 1936 (2) i el 26 d'abril de 1937. Els mesos més cruels van ser el d'agost amb 7 víctimes i d'abril de 1937 amb 5.

A més d'aquestes víctimes personals, els Fills de la Sagrada Família van patir la destrucció i incendi del seminari major i casa general de Barcelona, i del col·legi Sant Pere Apòstol de Reus; l'incendi de totes les imatges, ornaments i arxius d'altres cases, la confiscació d'alguns edificis, etc.

En paraules del també màrtir Ramón Oromí, del mes de gener de 1937, tots ells constitueixen una «sembla de màrtirs agradable als ulls de Déu i fructificadora de pau, perdó i testimonis de fe cristiana».